

ENTRANCE

Hledání země nezemě

Loïc Drussel–Martzolf (FR), Martin Hrubý (CZ), Sofia Hultin (SW), Lenka Janušková (CZ), Rudolf Samohejl (CZ), Sille Storihle (NOR)

kurátoři / Tereza Jindrová a Rado Ištók

vernisáž: 18. 8. 2015 / 19.00

výstava: 19. 8. – 13. 9. 2015

otevřeno: čt–ne 12.00–18.00

Výstava Hledání země nezemě prezentuje díla sdílející zájem o místa, jež se nějak vymykají svému okolí a díky tomu umožňují vznik nebo přežití myšlenkám, aktivitám nebo komunitám, které nezapadají do převládajících struktur. Takovými místy jsou i samotná oranžerie (dnes z poloviny využívaná jako galerie) nebo areál kláštera. Galerie Entrance poskytuje – jako řada dalších nezávislých galerií v Praze i jinde – prostor mladým umělcům, kteří stojí ještě víceméně na začátku tvůrčí cesty a potřebují tedy určité zázemí a podporu, stejně jako možnost experimentovat. Podobně také klášter a oranžerie poskytovaly ochranu proti nepřízní roční doby nebo historické situace.

Podobným místům jinakosti, neboli heterotopiím, věnoval pozornost ve své přednášce O jiných prostorech (Des espaces autres, 1967) filosof Michel Foucault a po něm řada jiných. Dnes na Foucaultovu teoretickou analýzu heterotopií navazují např. David Harvey nebo Michiel Dehaene a Lieven De Cauter, kteří pokračují ve zdůrazňování jejich politického významu. Nejdůležitější vlastností heterotopií je totiž jejich schopnost odolat tlaku společensko–politických či jiných norem a poskytnout tak útočiště vůči násilné homogenizaci neustále ohrožující ostrovy odlišnosti – ať už v rámci autoritářských nebo neoliberálních společností. Heterotopie fungují jako místa, kam je možné se stáhnout, praktikovat dočasný separatismus, či věnovat čas výzkumu a reflexi spíše než neustálé produkci. Tato „jiná místa“ (anebo období) mohou být jak fyzická, tak mentální, společný jim však je charakter výjimky spíše než plošných utopií. Na rozdíl od nich nejsou totiž univerzální a mají povahu jakýchsi poloveřejných rájů či doupat.

Vystavující umělci ve svých dílech ukazují, že heterotopie je možné vytvořit téměř všude. Jak v prostředí extrémního klimatu pralesa nebo pouště, tak na periferii předměstí a sídliště, v pohodlí hotelu nebo letního sídla hlav státu, v atmosféře zkázy mayských ruin nebo běžných potravin, v neuskutečněné adaptaci všedního náměstí před školou či ve vysněné kolonii sexuální menšiny. Martin Hrubý a Sille Storihle pracují oba s problematiku historií druhé poloviny dvacátého století a ve svých filmech ukazují, že heterotopie jsou častokrát rájem jenom pro vyvolené, zatímco ostatní jsou vykázáni za jejich brány. Sofia Hultin a Lenka Janušková v prostoru galerie velmi odlišnými způsoby zpřítomňují svůj dlouhodobý výzkum vycházející ze společného zájmu o uchopení mentálních prostor v rámci prostoru veřejného. Loïc Drussel–Martzolf a Rudolf Samohejl, který navrhl také celkové řešení výstavy, ve svých dílech pracují s pojmem entropie, jež nám připomíná, že i heterotopie představují převážně pouze dočasná „tady a teď“ či „tehdy a tam“.

Název výstavy využívá pohádkové metafory „země nezemě“, pro niž je však klíčové právě hledání. To svým způsobem vystihuje i tuto výstavu jako takovou. Heterotopie je potenciálně možné zažít v místech, kam se ve skutečnosti nikdy nedostaneme, ale i v místech skrytých významů, které denně míváme bez hlubší reflexe. Některé patří minulosti, jiné navždy zůstanou jen v myšlenkách, zatímco další se skrývají opodál, kde mohou držet zárodky, semínka, jež možná vyklíčí už zítra. Hledat je ovšem můžeme už dnes.